

Het Bijbelverhaal waarin een geminchte Samaritaan in tegenstelling tot twee hoogwaardigheidsbekleders een berooide man wél barmhartig hielp, zorgde ervoor dat de nieuwe Denker des Vaderlands prof. dr. Marli Huijer (60) huisarts wilde worden. Als filosoof aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en De Haagse Hogeschool heeft ze veel aan de geneeskunde. En artsen kunnen volgens haar ook veel hebben aan filosofie. Wie is zij en wat drijft haar?

“Ik heb altijd graag mensen willen helpen. Eerst wilde ik – opgegroeid in een christelijk gezin – zendeling worden. De parabel van de barmhartige Samaritaan heeft mij geholpen om te zien naar de ander. Als iemand in nood is, komt het erop aan dat mensen in hun netwerken elkaar vanuit gelijkwaardigheid helpen. Toen ik op de middelbare school zat, adviseerde men mij om fysiotherapeut te worden. Maar mijn vader had daar niets mee. Hij was natuurkundige en wilde dat ik dat ook werd. Omdat mijn moeder verpleegkundige was, koos ik als compromis voor geneeskunde. Het eerste jaar studeerde ik ook filosofie aan de Vrije Universiteit. Toen ik eenmaal co-schappen liep, werd ik steeds enthousiaster en wilde ik huisarts worden. Na mijn huisartsopleiding deed ik een aantal waarnemingen, maar vanwege het vestigingsbesluit kon ik me niet als huisarts vestigen. Bovendien had ik in Amsterdam bij de Junkiebond gewerkt en vond ik het verschil tussen de heftige wereld van drugsgebruikers en de gewone griepjes van patiënten maar lastig. Ik besloot om filosofie af te maken.

Artsen zijn minder op hun eigen ik gericht dan filosofen. Filosofen zweren bij hun eigen boeken en theorieën, terwijl een arts aandacht heeft voor de ander.

‘Ik wil denken praktisch maken’

Je eigen sores hou je binnenshuis. In die zin blijf ik een medicus die filosoof is geworden. In mijn denken betrek ik graag de ander. Dankzij mijn geneeskundestudie maak ik ook als filosoof voortdurend vertalingen van de theorie naar de praktijk. Het precieze verschil tussen *Verstand* en *Vernunft* bij Kant is niet het eerste wat mij bezighoudt; ik wil denken praktisch maken. Daarom wil ik als Denker des Vaderlands filosofie voor een breed publiek toegankelijk maken.

Als samenleving worden we psychisch gevoeliger voor gevaren en risico's, zoals virussen, voedselvergiftigingen en ziektes. De spreekkamer is een afspiegeling van de samenleving, het is een microkosmos. Zorgprofessionals moeten zich dus afvragen wat er ziekmakend is in de samenleving. In een neoliberaal klimaat voelen mensen zich verantwoordelijk voor wat ze al dan niet presteren. Daardoor zitten er in de spreekkamer mensen die zichzelf verantwoordelijk houden voor depressie, werkloosheid en gezinsproblemen. Terwijl de oorzaak daarvan ook buiten hen zelf kan liggen! Dan moet de arts het verband tussen de maatschappij en het individu uitleggen.

Zorgprofessionals krijgen ook met andere filosofische vragen te maken: wat is gezondheid en waar dient die toe? Wat is leven en wat is sterven? Hoelang laat je iemand die stervende is in leven op de intensive care? Waarom moeten patiënten zich uitgebreid verantwoorden als ze niet aan onderzoek willen meewerken en vraag je geen uitgebreide instemming als ze dat wél willen? Volgend jaar ga ik met

Trouw-journalist Henk Steenhuis in gesprek met medisch specialisten in debatcentra De Balie in Amsterdam en Arminius in Rotterdam. Dan neem ik de rol van Socrates op me; ik stel alles ter discussie. De tour moet in 2017 uitmonden in een boek.

Ik volg de in maart aan kanker overleden Denker des Vaderlands René Gude op. Hij stuurde mij al een aantal maanden mailtjes over welke richting het instituut Denker des Vaderlands op moest gaan. Tijdens mijn eerste publieke optreden, bij *De Wereld Draait Door*, stuur-

‘Een bucketlist is een belediging van je huidige leven’

de hij een enthousiaste tweet. Het was zijn laatste, een paar uur later overleed hij. Ik was uit het lood geslagen toen ik het hoorde. Zo ontzettend jammer! Soms vraag ik me af of hij televisie heeft gekeken en zich heeft afgevraagd: kan ze het? En dat hij het, op het moment dat het goed ging, los kon laten. Ik heb het nog even aan hem kunnen laten zien. Dat is troostrijk.

Ik denk vaak na over de dood, zeker omdat mijn ouders overleden toen ik nog jong was, tussen mijn 29ste en 35ste jaar. Nadat mijn vader was overleden aan

agressieve longkanker, hebben zijn laatste levensmaanden me erg beziggehouden. Had hij niet meer moeten genieten van de tuin of met ons herinneringen moeten ophalen? Daar was geen ruimte voor, door het vele ziekenhuisbezoek en de bijwerkingen van de chemotherapie. Ik zag met lede ogen aan hoe ziek mijn vader was en dat hij tot twee dagen voor zijn dood hoop bleef houden dat hij zou blijven leven. Dan is de ruimte om over het sterven zélf te spreken minimaal. Ik leerde daarvan om de dood onder ogen te zien. René Gude sprak heel open over zijn sterven. Hij was daarin een groot voorbeeld.

Of ik zelf bang ben voor de dood? Ik ben ouder dan mijn vader geworden is. Ik denk bij alles: dat is meegenomen. Aan sommige preventieve testen werk ik niet mee, daar heb ik geen zin in. Als ik dan toch een dodelijke ziekte krijg, heb ik pech gehad. Ik wil me niet door angst laten regeren. Je moet zó leven dat je elke dag zonder spijt dood kunt gaan. Ik heb geen bucketlist met mooie reizen die ik nog voor mijn dood moet hebben afgelegd. Zo'n lijst is een belediging van je huidige leven; alsof dat niet goed genoeg is! Ik moet tevreden zijn met mijn leven en als dat ophoudt, is het klaar. En daarna? Daarna groeien er bloemen uit mijn graf. Nee, ik denk niet dat er een leven is na de dood. Ik weet ook niet wat er was voor mijn geboorte.

Lees ook het Arts en Auto-interview dat journalist Sjoerd Wielenga had met René Gude op artsenauto.nl > [renewgude](http://renewgude.nl)